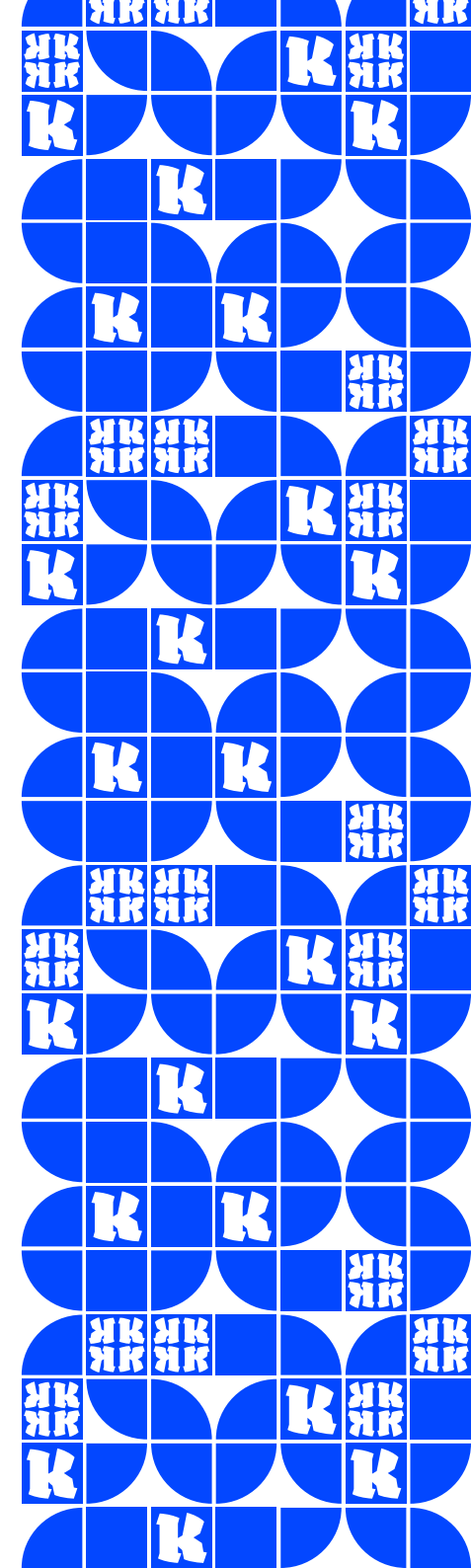

Innehåll

- 3 Typografi förmedlar ett budskap
- 4 Centrala termer
 - 4 Typsnitt, font, snittvariant
 - 4 Typ
 - 4 Antikva och grotesk
 - 6 Gemener och versaler
 - 6 Brödtext
 - 6 Spalt
 - 7 Layout (ombrytning)
 - 8 Upphovsrätt
 - 8 Vill du veta mer?
- 9 Läsbarhet är bra för läsaren
 - 9 Textens storlek
 - 9 Negativ yta
 - 10 Bokstäverna ska vara lätta att särskilja från varandra
 - 10 Kontrast
 - 10 Bokstävernas höjdskillnader
 - 11 Typsnittens igenkännbarhet
 - 11 Genomtänkt typografi underlättar förståelsen
- 12 Hur välja ett lämpligt typsnitt?
 - 12 Ändamål
 - 12 Publikationsformat
 - 13 Vad allt ska texten klara av?
 - 14 Övriga element i publikationen
 - 15 Språket
 - 15 Testa, testa, testa!
- 16 Typografi är viktigt
- 16 Källor
- 16 Information och inspiration
- 16 Instagramkonton om typografi

Du har fått i uppgift att skriva en uppsats. Du öppnar ett ordbehandlingsprogram och börjar skriva. När du skrivit klart läser du igenom texten och lämnar in den som den är. Eller gör du något mer?

Lägger du märke till vilket typsnitt du använder? Byter du ut standardtypsnittet mot något annat – något roligare, mer iögonfallande eller elegantare? Eller har det bestämts att ett visst typsnitt ska användas i uppgiften?

Ändrar du textstorlek eller radavstånd? Använder du en fet stil eller lutande version någonstans i texten? Om du svarade ja på någon av frågorna ovan – grattis! Då har du redan gjort typografiska val. Kort sagt innebär typografi att bestämma hur text ska se ut.

Typografi finns överallt där det finns text: på webbsidor, i företagslogotyper, i böcker, i undertexter till filmer, på vägskyltar och i restaurangmenyer. Det har föreslagits att handskrivna bokstäver, som kalligrafi och textning, inte räknas som typografi¹. Att öva på sådana är ändå både roligt och nyttigt för den som vill utveckla sina typografiska färdigheter – i båda fallen handlar det om att forma textens visuella uttryck.

Typografi förmedlar ett budskap

Textens utseende förmedlar också ett budskap. Det kan förstärka innehållet eller stå i konflikt med det. Föreställ dig att ditt älskade husdjur precis har fått somna in, och du får ett kondoleanskort från din faster. Reflektera över vilket budskap exemplen nedan skulle förmedla i en sådan situation:

Seasoned Hostess Regular

P22 Marcel Script Pro

När vi möter någon i sorg vill vi ofta uttrycka oss återhållsamt och respektfullt – på så sätt visar vi vördnad både för den avlidna och för den sörjande. Då kan typsnittet till höger vara ett lämpligt val för en kondoleans, eftersom dess återhållsamma utseende passar situationens allvar.

¹ ITKONEN, SID. 11

Typsnittet till vänster däremot har ett mer lekfullt, till och med skämtsam uttryck. Om det inte finns något internt skämt eller ett varmt gemensamt minne mellan dig, din faster och ditt husdjur som knyter an till just detta typsnitt, kan ett så tramsigt val kännas som att sorgen inte tas på allvar.

Centrala termer

Typsnitt, font, snittvariant

Proffs inom typografi kallar sina bokstavs- och teckenuppsättningar – till exempel Times New Roman – för typsnitt. Under datorernas tidevarv har det också blivit vanligt att använda ordet teckensnitt. Det finns ofta olika snittvarianter av ett typsnitt, till exempel Regular, Italic eller Bold. I vardagligt språk används ordet font ofta för att beteckna både typsnittet, snittvarianten och den digitala fontfilen på datorn.²

Typ

Ibland kallas typsnitt också för typer. Ordet kommer från den traditionella tryckeritekniken, då varje bokstav trycktes med en separat typ som gjutits i bly. Typen beströks med bläck och trycktes mot pappret. På typen fanns en spegelvänd reliefbild av bokstaven.³

En traditionell typ med spegelvända reliefer på bokstäver och symboler.

Antikva och grotesk

När du bläddrar bland fonterna i ett ordbehandlingsprogram märker du att det finns en hel massa av dem. Det exakta antalet fonter är svårt att ange, men det rör sig åtminstone om flera hundratusen. Man brukar klassificera typsnitt på olika sätt. En av de enklaste metoderna är att dela in dem i typsnitt med seriffer och typsnitt utan seriffer.

² ITKONEN, SID. 13–15

³ ITKONEN, SID. 16

Seriftypsnitt kännetecknas av små streck – seriffer, eller klackar – som sitter i bokstävernas avslut. Sådana seriffer förekommer bland annat i antikvor, som dessutom har tydliga skillnader i linjetjockleken i en och samma bokstav.⁴ På engelska används termen serif om typsnitt av det här slaget.

Vi hittar några av de äldsta exemplen på antikva i romerska inskriptioner på Forum Romanum i Rom. Capitalis monumentalis-stilen som huggits i sten har fungerat som inspirationskälla för många av de antikvafonter vi använder än i dag.⁵

Exempel på antikvafonter:

The quick brown fox jumps over the lazy dog

Times New Roman Regular

The quick brown fox jumps over the lazy dog

Bodoni 72 Book

Sans serif-typsnitt saknar de små strecken i slutet på bokstäverna.⁶ Grotesker ser ofta jämntjocka ut, även om det i själva verket kan finnas små variationer i tjockleken.⁷

De första groteskerna togs i bruk på 1800-talet, men det var först i början av 1900-talet som de fick bredare spridning. Ursprungligen användes termen grotesk – på franska grotesque, ”onaturlig” – som ett öknamn, eftersom samtidens människor var vana vid de mer klassiska antikvorna och uppfattade de nya formerna som udda.⁸

I namnet på vissa sans serif-typsnitt har du kanske lagt märke till ordet sans, som i Gill Sans. Ordet sans kommer från franskan och betyder ”utan”. Sans serif betyder därför bokstavligen ”utan seriffer”.⁹

⁴ ITKONEN, SID. 12

⁵ ITKONEN, SID. 25–26, 31

⁶ ITKONEN, SID. 12

⁷ FLOR, SID. 43

⁸ ITKONEN, SID. 52

⁹ ITKONEN, SID. 12

Exempel på grotesker:

The quick brown fox jumps over the lazy dog

Helvetica Regular

The quick brown fox jumps over the lazy dog

Verdana Regular

Gemener och versaler

Till vardags brukar vi tala om små och stora bokstäver, men inom typografins värld används i stället begreppen gemener och versaler. Med gemener avses små bokstäver och med versaler stora bokstäver.¹⁰

Brödtext

I samband med typografi stöter man ofta på termen brödtext. Det är den löpande, längre textmassan där själva innehållet förmedlas. För brödtext väljer man i regel ett lättläst typsnitt.¹¹ Brödtexten delas ofta upp i stycken. Andra element i texten är t.ex. en rubrik, bildtexter och en ingress, som är den korta introduktionstexten som följer efter rubriken.

Spalt

I typografiska sammanhang kallas det utrymme där texten placeras för spalt. Framför allt brödtexten utgör en tydlig spalt, och på en sida kan det finnas en eller flera spalter bredvid varandra. I romaner är det vanligt med en enda spalt, medan tryckta dagstidningar kan ha upp till sex spalter per sida.

Tryckta tidskrifter och tidningar har ofta flera spalter.

Spalter kan ha olika former beroende på var textraderna börjar och slutar. I svensk- och finskspråkiga texter används ofta justerade spalter eller vänsterjusterade spalter eftersom vår läsriktning går från vänster till höger – det gör det lättare för läsaren att följa texten när varje rad börjar på samma ställe. I kortare texter är det också möjligt att använda högerjusterade spalter eller centrerade spalter.¹²

Layoutarbete (ombrytning)

När man planerar och utformar en publikations visuella helhet kallas detta arbete för layoutarbete eller ombrytning. Ibland är mallsidan redan fastställd i förväg, och då består grafikerns uppgift i att passa in de olika elementen – som texter och bilder – i layouten.

I andra fall har grafikern större inflytande över layoutens utseende och får då själv bestämma exempelvis vilka typsnitt som ska användas, hur stor och vilken form spalten ska ha, vilket radavstånd som ska gälla (det vill säga avståndet mellan raderna), och vilka sidmarginaller som ska användas (det vill säga det tomma utrymmet i ytterkanterna av sidan).

De där första dagarna håller sig pojken för sig själv. Han skall få vänja sig först, han behöver inte börja i den nya skolan ännu. Han vistas mycket utomhus. Han mutar in ett nygammalt revir. En dag hittar han en stenig glänta i en skogsdunge ner mot stranden. Gläntan ligger precis på rätt avstånd från havet. Pojken samlar ihop ett förråd av stenar och börjar kasta. Ibland når han fram, åstadkommer ett dovt plums och en liten vattenkaskad, ibland inte.

Vänsterjusterad spalt (ojämn högerkant)

De där första dagarna håller sig pojken för sig själv. Han skall få vänja sig först, han behöver inte börja i den nya skolan ännu. Han vistas mycket utomhus. Han mutar in ett nygammalt revir. En dag hittar han en stenig glänta i en skogsdunge ner mot stranden. Gläntan ligger precis på rätt avstånd från havet. Pojken samlar ihop ett förråd av stenar och börjar kasta. Ibland når han fram, åstadkommer ett dovt plums och en liten vattenkaskad, ibland inte.

Justerad spalt

De där första dagarna håller sig pojken för sig själv. Han skall få vänja sig först, han behöver inte börja i den nya skolan ännu. Han vistas mycket utomhus. Han mutar in ett nygammalt revir. En dag hittar han en stenig glänta i en skogsdunge ner mot stranden. Gläntan ligger precis på rätt avstånd från havet. Pojken samlar ihop ett förråd av stenar och börjar kasta. Ibland når han fram, åstadkommer ett dovt plums och en liten vattenkaskad, ibland inte.

Högerjusterad spalt (ojämn vänsterkant)

De där första dagarna håller sig pojken för sig själv. Han skall få vänja sig först, han behöver inte börja i den nya skolan ännu. Han vistas mycket utomhus. Han mutar in ett nygammalt revir. En dag hittar han en stenig glänta i en skogsdunge ner mot stranden. Gläntan ligger precis på rätt avstånd från havet. Pojken samlar ihop ett förråd av stenar och börjar kasta. Ibland når han fram, åstadkommer ett dovt plums och en liten vattenkaskad, ibland inte.

Centrerad spalt

Westö, Kjell. Drakarna över Helsingfors. 1996.
Schildts & Söderströms, Helsingfors. s. 14

¹² ITKONEN, S. 102

Upphovsrätt

Typsnitt växer inte vilt som blommor på en äng – bakom varje typsnitt finns en eller flera formgivare. Precis som allt annat kreativt arbete omfattas typsnitt av upphovsrätt och får inte användas utan tillstånd. Ladda därför alltid ned fontfiler från lagliga källor! Kontrollera också att typsnittet får användas för det ändamål du behöver – till exempel för kommersiella projekt. En pålitlig resurs är exempelvis Google Fonts, som erbjuder typsnitt för fri användning.¹³

Vill du veta mer?

Om du vill lära dig mer kan du börja med att söka information om följande begrepp:

anfang

gemenasiffror

grid system (stödraster)

kapitäl

spärning, knipning, kerning

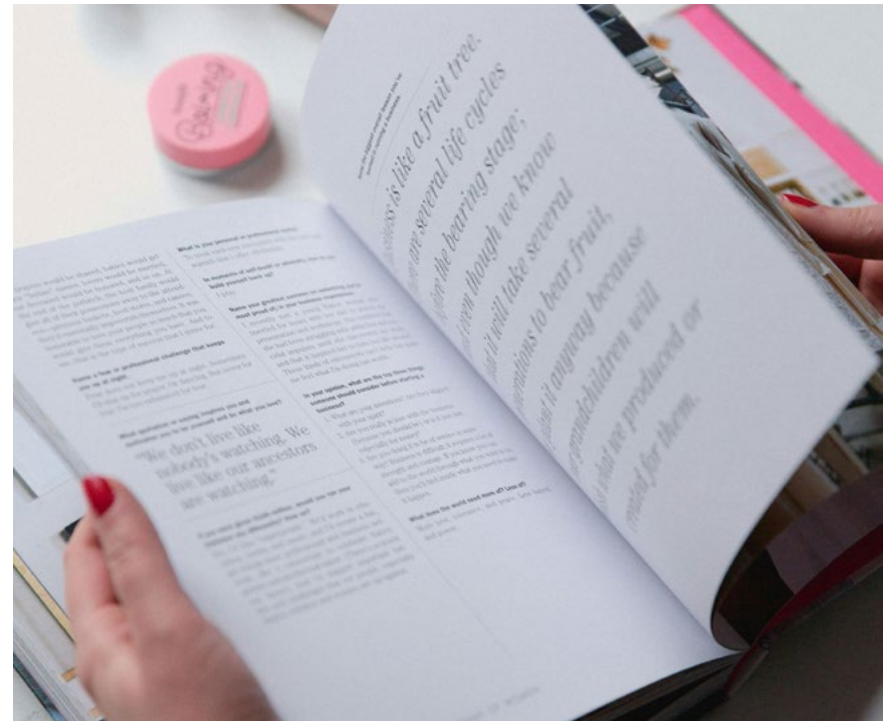
ensamrad

ligatur

lorem ipsum

sättning av text

x-höjd

Det är möjligt att skapa variation i layouten med typografiska val.

¹³ GOOGLE FONTS

Läsbarhet är bra för läsaren

Tänk dig att du köper nya skor – vad är viktigt med dem? Visst, det är roligt om de ser snygga ut, men det är bara en del av produkten.

Det som verkligen spelar roll är att de passar på fötterna, är bekväma att gå i, skyddar mot väder och vind och inte faller sönder vid första steget. Precis som ett par välgjorda skor är också en väl genomtänkt typografi till för att tjäna sin användare – det vill säga läsaren.

God läsbarhet är en av textens viktigaste visuella egenskaper, eftersom man oftast vill att texten ska kunna förstås. Typografi kan förbättra läsbarheten på många olika sätt – här nedan presenteras några av dem.

Textens storlek

Har du någonsin råkat ut för en text som varit så liten att den knappt gått att läsa? Textens storlek är en grundläggande faktor för läsbarheten. Texten bör vara tillräckligt stor för att läsaren inte ska behöva kisa, men å andra sidan kan stora bokstäver på en liten lapp kännas störande.

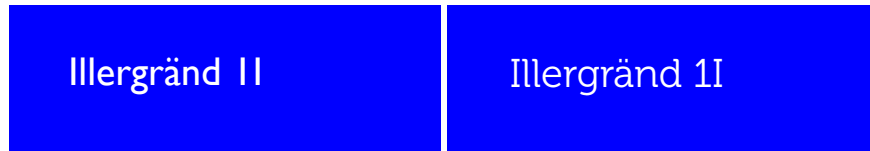
Vilken textstorlek fungerar på en utomhusaffisch?
Och hur stor ska den vara på en pastillask?

Negativ yta

Runt texten behöver det finnas tillräckligt med negativ yta: radavståndet ska vara tillräckligt generöst och marginalerna tillräckligt stora. Annars kan layouten kännas trång och svårläst. Vad som är lagom radavstånd och marginalstorlek beror bland annat på textens storlek (typsnittets typgrad), och det bästa är ofta att prova sig fram.

Bokstäverna ska vara lätta att särskilja från varandra

I en lättläst text är det enkelt att särskilja bokstäverna från varandra.¹⁴ Titta på exemplen och jämför hur du kan skilja på versala i, gemena l och nummer ett från varandra i dem.

Gill Sans Regular

Museo 300

Om du vill använda ett grotesktypsnitt i ditt arbete är det bra att tänka på att det finns skillnader mellan dem. I grotesker som bygger på geometriska former, såsom cirklar, kan olika bokstäver likna varandra mycket. Det kan göra det svårare att särskilja enskilda tecken.¹⁵

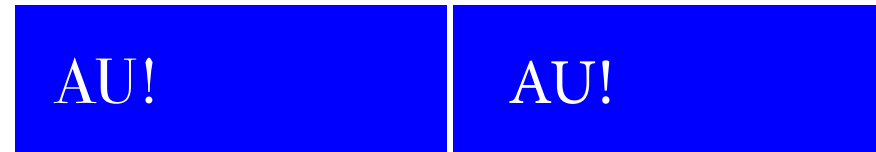

Futura Medium

Optima Regular

Kontrast

Hos antikvor ska du titta noga på hur mycket linjetjockleken varierar inom en och samma bokstav. Om en bokstav innehåller både mycket tunna och mycket tjocka linjer kan den upplevas som ansträngande att läsa i längre texter.¹⁶ Samtidigt har antikvor med stor kontrast sin plats. De kan användas i kortare texter – till exempel i logotyper – för att förmedla ett intryck av elegans eller lyx.¹⁷

Bodoni 72 Book

Minion Pro Regular

Bokstävernas höjdskillnader

Läsbarheten påverkas också av om texten skrivs med versaler eller gemener. Text satt med enbart versaler har jämnhöga bokstäver. I text satt med gemener varierar bokstavshöjden eftersom många gemena bokstäver har upp- och nedstickande delar. Dessa höjdskillnader gör bokstäverna lättare att särskilja.

¹⁴ ITKONEN, SID. 73

¹⁵ ITKONEN, SID. 75

¹⁶ ITKONEN, SID. 75

¹⁷ TALONPOIKA, SID. 8

Tydlig skillnad mellan bokstäverna gör läsningen snabbare, så längre brödtext bör som regel alltid skrivas med gemener.¹⁸

Jämför exemplen nedan:

DE DÄR FÖRSTA DAGARNA
HÅLLER SIG POJKEN FÖR SIG
SJÄLV. HAN SKALL FÅ VÄNJA
SIG FÖRST, HAN BEHÖVER
INTE BÖRJA I DEN NYA SKO-
LAN ÄNNU. HAN VISTAS MY-
CKET UTOMHUS. HAN MUTAR
IN ETT NYGAMMALT REVIR.
EN DAG HITTAR HAN EN
STENIG GLÄNTA I EN SKOGS-
DUNGE NER MOT STRANDEN.
GLÄNTAR LIGGER PRECIS PÅ
RÄTT AVSTÅND FRÅN HAVET.
POJKEN SAMLAR IHOP ETT
FÖRRÅD AV STENAR OCH
BÖRJAR KASTA. IBLAND NÅR
HAN FRAM, ÅSTADKOMMER
ETT DOVT PLUMS OCH EN LIT-
EN VATTENKASKAD, IBLAND
INTE.

Clarendon Text Pro

De där första dagarna håller
sig pojken för sig själv. Han
skall få vänja sig först, han
behöver inte börja i den nya
skolan ännu. Han vistas
mycket utomhus. Han mutar
in ett nygammalt revir. En
dag hittar han en stenig
glänta i en skogsdunge ner
mot stranden. Gläntar ligger
precis på rätt avstånd från
havet. Pojken samlar ihop ett
förråd av stenar och börjar
kasta. Ibland når han fram,
åstadkommer ett dovt plums
och en liten vattenkaskad,
ibland inte.

Clarendon Text Pro

De där första dagarna håller
sig pojken för sig själv. Han
skall få vänja sig först, han
behöver inte börja i den nya
skolan ännu. Han vistas my-
cket utomhus. Han mutar in
ett nygammalt revir. En dag
hittar han en stenig glänta i en
skogsdunge ner mot stranden.
Gläntar ligger precis på rätt
avstånd från havet. Pojken
samlar ihop ett förråd av stenar
och börjar kasta. Ibland når
han fram, åstadkommer ett
dovt plums och en liten vatten-
kaskad, ibland inte.

LeKick Regular

De där första dagarna håller sig
pojken för sig själv. Han skall få
vänja sig först, han behöver inte
börja i den nya skolan ännu. Han
vistas mycket utomhus. Han
mutar in ett nygammalt revir. En
dag hittar han en stenig glänta i
en skogsdunge ner mot stran-
den. Gläntar ligger precis på
rätt avstånd från havet. Pojken
samlar ihop ett förråd av stenar
och börjar kasta. Ibland når han
fram, åstadkommer ett dovt
plums och en liten vattenkas-
kad, ibland inte.

Fakir Pro Regular

Typsnittens igenkännbarhet

Vår vana vid att läsa olika typsnitt påverkar också läsbarheten.¹⁹ Vilket av exemplen nedan tycker du är lättast att läsa? Kan du förklara varför?

Genomtänkt typografi underlättar förståelsen

Förutom god läsbarhet kan typografiska val även bidra till att läsaren förstår innehållet bättre. En välplanerad typografi gör det tydligt vad som är rubrik och vad som är brödtext, lyfter fram viktiga delar av innehållet och gör att även mindre textpartier blir lästa – om de intresserar läsaren.

Hur välja ett lämpligt typsnitt?

Föreställ dig att du fått i uppdrag att välja ett passande typsnitt.
Hur gör man det? Här är några faktorer som påverkar typsnittsvalet:

Ändamål

Publikationens syfte och målgrupp avgör vilken stil som lämpar sig, och vilket budskap typografin ska förmedla. Är det till exempel en barnbok eller ett myndighetsmeddelande? I det första fallet kan du välja ett lekfullt typsnitt, medan valet i det senare fallet kanske ska signalera pålitlighet.

Publikationsformat

I vilket format kommer texten att publiceras – i tryck eller digitalt? Traditionellt har man ansett att grotesktypsnitt lämpar sig bättre för digitala miljöer än antikvor, eftersom groteskers enklare former är lättare att urskilja på skärm.²⁰ I dag har skärmarna på datorer och mobila enheter betydligt bättre upplösning än tidigare, och därför fungerar både grotesker och antikvor också i digitala sammanhang.

Det är ändå viktigt att tänka på i vilket sammanhang och i vilken storlek texten kommer att läsas: som pytteliten text i ett inlägg på sociala medier i mobilen, projicerad på en klassrumsvägg eller på en reklam-skärm i ett köpcentrum.

Vilken typografi lämpar sig för barnböcker?

²⁰ ITKONEN, SID. 70

Ju mindre textstorleken är, desto viktigare är det att bokstäverna tydligt skiljer sig från varandra.

För tryckta publikationer – särskilt sådana med mycket brödtext, som böcker – har man traditionellt valt antikvor. Det har antagits att serifferna i antikvor hjälper ögat att följa textraderna, även om det inte kunnat bevisas entydigt.²¹ Läsaren är förmodligen van att se antikvor i tryck, men det är ingen stor synd att använda en lättläst grotesk även i trycksaker.

I vilka sammanhang kan typografi vara lekfull?

Vad allt ska texten klara av?

Vad ska skrivas med typsnittet? Ska det användas i rubriker eller i brödtext? Särskilt i längre texter är läsbarheten avgörande. Välj därför ett typsnitt som inte känns främmande eller svårt att läsa. I rubriker kan du däremot använda ett mer uttrycksfullt typsnitt som drar till sig uppmärksamhet.²²

Innehåller texten olika delar som bör särskiljas visuellt? Behöver du kunna använda fetstil eller kursiv? Välj då ett typsnitt som finns i flera snitt. Det gör det lättare att markera och strukturera texten.

Sex av fyrtio, och **pang**: du är rik.

Gill Sans Bold, Gill Sans Regular & Gill Sans Italic

Westö, Kjell. Drakarna över Helsingfors. 1996.
Schildts & Söderströms, Helsingfors. s. 89

²¹ ITKONEN, SID. 74
²² TALONPOIKA, SID. 6

Övriga element i publikationen

När du väljer typsnitt ska du också ta hänsyn till vilka andra typsnitt som används i publikationen. Kontraster – alltså skillnader mellan typografiska element – skapar visuellt intresse. Därför är det vanligt att kombinera ett antikvatypsnitt med ett grotesktypsnitt snarare än att använda två olika grotesker tillsammans.²³ Se exemplen nedan:

Å andra sidan kan för stora skillnader mellan typsnitt ge ett rörigt intryck. De olika typsnitten bör alltså förmedla samma känsla. Vilket av de två exemplen tycker du fungerar bäst?

Hon flög en blå drake.

Jag har hört Henrik säga
de orden två gånger.

Gira Sans Medium &
Garamond Premier Pro Regular

Hon flög en blå drake.

Jag har hört Henrik säga
de orden två gånger.

Gira Sans Light & Avenir Book

HON FLÖG EN BLÅ DRÅKE.

*Jag har hört Henrik säga
de orden två gånger.*

Doublebass Regular & Medusa Regular

HON FLÖG EN BLÅ DRÅKE.

Jag har hört Henrik säga
de orden två gånger.

Doublebass Regular & Museo 300

I exemplet till vänster har man också använt storlekskontrast och vikt-kontrast. I exemplet till höger motsvarar de två typsnitten formmässigt varandra, men dessutom har de liknande typgrader och skärningar. Då uppstår ingen tydlig kontrast.

Tänk också på vilka andra visuella element som finns i publikationen förutom texten. Vilka färger och bilder används i publikationen? Helhetsintrycket ska vara enhetligt.

Westö, Kjell. Drakarna över Helsingfors. 1996.
Schildts & Söderströms, Helsingfors. s. 15-16

²³ ITKONEN, SID. 81-83

Språket

Alla världens typsnitt innehåller inte alla världens alfabet. Därför behöver du veta vilket eller vilka språk som ska användas i texten innan du väljer typsnitt. Om publikationen till exempel är på svenska, måste typsnittsfilen innehålla även å, ä och ö. I synnerhet gratis typsnitt kan sakna dessa tecken.

Olika typsnitt kan också se olika ut beroende på vilket språk de används för. I finskan förekommer långa ord med många dubbelkonsonanter och dubbelvokaler, medan engelskan och svenskan ofta består av korta, kärnfulla ord.

IT WILL BE OK

Rockwell Regular

ASIAT MUUTTUVAT PAREMMAKSI

Rockwell Regular

Testa, testa, testa!

Innan du gör det slutgiltiga typsnittsvalet, testa det i praktiken. Använd i möjligaste mån det verkliga innehållet som ska publiceras – på rätt språk och i en liknande visuell kontext.

Om du till exempel arbetar med layouten till en svenskspråkig kokbok är det ingen idé att provköra olika typsnitt med en saga på engelska. Tänk på att kokboken åtminstone kommer att innehålla siffror, listor och korta textstycken som beskriver arbetsmoment vid matlagningen, och kanske också bilder på färdiga rätter. Om boken dessutom ska tryckas, ska du ta utskrifter av layouten, eftersom texten kan se annorlunda ut i tryck än på skärm: brödtext som såg liten ut på datorn kan på papper visa sig vara onödigt stor. När du testar ska du vara särskilt uppmärksam på om texten är lätt att läsa.

Hela designarbetet är bortkastat om läsaren inte får reda på texten. Låt gärna någon ur målgruppen läsa texten. Om du till exempel formger ett informationsblad med gympainstruktioner för seniorer, be till exempel att fafa i grannen läser igenom instruktionerna. Om han säger att texten är för liten, tänk på det när du justerar den.

Typografi är viktigt

Du har säkert varit med om att få en sur kommentar hemma för att du lämnat lite stök efter dig – men knappast något beröm för ett perfekt städat rum. Samma fenomen gäller även för typografi: God typografi är ofta osynlig. Den fungerar i sitt sammanhang och drar inte till sig negativ uppmärksamhet. Dålig typografi däremot sticker ut – läsaren kanske irriterar sig på ett olämpligt typsnitt eller har svårt att läsa texten överhuvudtaget.

Man kan alltså säga att du har ganska stort inflytande när du fattar typografiska beslut. Använd det väl!

Källor

GOOGLE FONTS 2023. *Frequently Asked Questions*. Google Fonts 21.3.2023. <<https://developers.google.com/fonts/faq>> FLOR, MARTINA 2017. *The golden secrets of lettering*. Letter design from first sketch to final artwork. New York: Princeton Architectural Press. ITKONEN, MARKUS 2019. *Typografian käsikirja*. 6. painos. Helsinki: Typoteekki. TALONPOIKA, KAI 2016. *Puhutaan kirjaimista*. Kasvattajan opas kirjaintyyppihin. Espoo: Suomen Kirjain – Finska Bokstav.

BILDER: unsplash.com

Information och inspiration

COLES, STEPHEN 2013. *The Geometry of Type. The Anatomy of 100 Essential Typefaces*. Lontoo: Thames & Hudson.

Fonts in use. <<https://fontsinuse.com/>>

ITKONEN, MARKUS 2012. *Kadonneet kirjaintyyppit. Suomalainen kirjainmuotoilu 1920–1985*. Helsinki: RPS-yhtiöt. ITKONEN, MARKUS 2015. *Kirjaintyyppit ja tyyli*. Helsingfors: RPS-yhtiöt.

MIDDENDORP, JAN 2012. *Shaping Text*. Amsterdam: BIS.

Instagramkonton om typografi

@helsinkitypo

@kauneimmatkirjat

@kirjainkerho

@suomenkirjain

@typedesignclass

@typographyofstreets

I texterna i det här teoriavsnittet har använts typsnitten Dolly Pro och Fakir Pro.

Webbplatsen Kuvistuubi.fi har skapats som en del av den riksomfattande utvecklingsuppgiften för bildkonst i gymnasiet. Materialen om visuell identitet och design av logotypner har tagits fram av den visuella formgivaren Elina Kosunen (Medianom YH) i samarbete med Savonlinnan Taidelukio och Grafia rf. Svenskspråkig layout: Anniina Lensu. Materialen publicerades på webbplatsen Kuvistuubi.fi år 2024.

Sakkunniglärarna Katriina Kaija och Seija Tikka från Savonlinnan Taidelukio har också deltagit i utvecklingen av läromaterialet.

Läromaterialet testades vid Savonlinnan Taidelukio 2023.

Bildkonstlektor, konstmagister Seija Tikka handledde testningen.

I testerna medverkade följande studerande från Savonlinnan Taidelukio: Keesia Anttila, Niko A. P. Björklund, Olivia Eronen, Tilda Heikkinen, Eli Hintsanen, Henna Huuha, Venla Häkli, Silja Hämäläinen, Hanna Ikonen, Valdo Kananen, Ella Kansikas, Sara Kivijärvi, Olga Korppinen, Jade Koski, Sonja Kutvonen, Iisa Laine, Else Leinonen, Elsa Partanen, Pulmu Puukko, Arin Peräniemi, Anna Pulkkinen, Elli Pöllänen, Neea Räisänen, Lotta Siltakoski, Elli Vänskä, Joonas Åker.

Författaren tackar för kommentarerna: Tuomas Aatola, Maria d'Alte, Eija Vierimaa.

Materialet har översatts av Leif Pietilä / Käännös-Aazet Oy.

Korrektur Joel Gräfnings

Översättningen har beställts och utgivits av Stoff – Riksomfattande utvecklingsuppgiften i bildkonst

